

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NILO JÄÄSKINEN
prednesené 25. apríla 2013¹

Vec C-9/12

**Corman-Collins SA
proti
La Maison du Whisky SA**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Tribunal de commerce de Verviers (Belgicko)]

„Súdna právomoc v občianskych a obchodných veciach — Nariadenie (ES) č. 44/2001 — Článok 2 — Článok 5 bod 1 písm. a) a b) — Osobitná právomoc v zmluvných veciach — Pojmy ‚predaj tovaru‘ a ‚poskytovanie služieb‘ — Zmluva o výhradnom predaji tovaru — Plnenie, ktoré je predmetom žaloby“

I – Úvod

1. Predmetom prejednávaneho návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tribunal de commerce de Verviers (Obchodný súd vo Verviers, Belgicko), je predovšetkým výklad osobitnej normy právomoci v zmluvných veciach stanovenej v článku 5 bode 1 písm. a) a b) nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach², zvyčajne nazývaného „nariadenie Brusel I“.
2. Tento návrh bol podaný v rámci konania o žalobe podanej spoločnosťou Corman-Collins SA (ďalej len „Corman-Collins“) so sídlom v Belgicku proti spoločnosti La Maison du Whisky SA (ďalej len „La Maison du Whisky“) so sídlom vo Francúzsku na základe toho, že žalovaná ukončila zmluvu o výhradnom predaji tovaru, ktorou boli podľa žalobkyne tieto dve spoločnosti viazané.
3. Francúzska spoločnosť spochybňuje právomoc belgických súdov na rozhodovanie o tomto spore, ako aj samotnú existenciu zmluvy tejto povahy medzi ňou a žalobkyňou. Svoju námietku nedostatku právomoci zakladá na článku 2 nariadenia č. 44/2001, ktorý stanovuje, že žalovaný s bydliskom v členskom štáte³ sa musí v zásade žalovať na súdoch tohto štátu. Z tohto dôvodu sa vnútroštátny súd po prvé pýta na prípadnú nezlučiteľnosť normy belgického medzinárodného práva súkromného, ktorá stanovuje právomoc belgických súdov, pokiaľ je žalobcom výhradný predajca so sídlom v Belgicku, ktorý sa odvoláva na ukončenie zmluvy o výhradnom predaji spôsobujúcej účinky v tuzemsku, s právom Únie.

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — Ú. v. ES L 12, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42.

3 — V súlade s článkom 1 ods. 3 tohto nariadenia pojem členský štát v týchto návrhoch označuje každý členský štát Európskej únie okrem Dánskeho kráľovstva.

4. Po druhé – a v tom spočíva zásadný význam prejednávanej veci – Súdny dvor má v podstate rozhodnúť, či sa má zmluva o výhradnom predaji, na základe ktorej jeden účastník nakupuje tovar od druhého účastníka v jednom členskom štáte, aby ich ďalej predával na území iného členského štátu, považovať za „predaj tovaru“, alebo za „poskytnutie služieb“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia č. 44/2001, pričom táto otázka vyvolala rozdielne stanoviská tak v právnej náuke, ako aj v judikatúre rôznych členských štátov.⁴ Ak by tento zmluvný typ nebolo možné označiť ani jedným z týchto pojmov, v súlade s poradím uplatnenia stanoveným v písmene c) bodu 1 by sa naň mohla vzťahovať norma právomoci stanovená v písmene a) toho istého bodu.

5. Vnútroštátny súd napokon poslednou prejudiciálnou otázkou, ktorej znenie možno úplne pochopiť len vzhľadom na odôvodnenie návrhu na začatie prejudiciálneho konania, žiada Súdny dvor, aby – v prípade, ak by sa na takú žalobu, o akú ide v konaní vo veci samej, vzťahovalo písmeno a) a nie písmeno b) článku 5 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, – určil, či „plnenie, ktoré je predmetom žaloby“ v zmysle tohto ustanovenia je plnenie predávajúceho – poskytovateľa oprávnenia na predaj – alebo plnenie kupujúceho – výhradného predajcu.

II – Právny rámec

A – Právo Únie

1. Nariadenie č. 44/2001

6. Článok 2 ods. 1 nariadenia č. 44/2001, ktorý je súčasťou oddielu 1 kapitoly II uvedeného nariadenia týkajúcej sa noriem právomoci nazvaného „Všeobecné ustanovenia“, stanovuje zásadu, že „ak nie je v tomto nariadení uvedené inak, osoby s bydliskom na území členského štátu sa bez ohľadu na ich štátne občianstvo žalujú na súdoch tohto členského štátu“.

7. Podľa článku 5 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, ktorý je súčasťou jeho oddielu 2 kapitoly II nazvaného „Osobitná právomoc“:

„osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v druhom členskom štáte:

1. a) v zmluvných veciach na súde podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby;
- b) na účely tohto ustanovenia, ak sa účastníci zmluvy nedohodli inak, je miestom zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby:
  - pri predaji tovaru miesto v členskom štáte, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo mal dodať,
  - pri poskytnutí služieb miesto v členskom štáte, kde sa podľa zmluvy služby poskytli alebo mali poskytnúť;
- c) ak sa neuplatní písmeno b), uplatní sa písmeno a)“.

4 – Pokiaľ ide o právno-komparatistické analýzy, pozri najmä BERLIOZ, P.: La notion de fourniture de services au sens de l'article 5-1 b) du règlement „Bruxelles I“. In: *J.D.I.*, 2008, č. 3, doktr. 6, s. 675; HOLLANDER, P.: *Le droit de la distribution*. Liège: Anthémis, 2009, s. 271 a nasl., ako aj MAGNUS, U., MANKOWSKI, P. (ed.): *Brussels I Regulation*. München: Sellier European Law Publishers, 2012, s. 153 a nasl.

2. Nariadenie Rím I

8. Podľa odôvodnenia 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I)⁵ „vecná pôsobnosť a ustanovenia tohto nariadenia by mali byť zlučiteľné s nariadením [č. 44/2001]“.

9. Článok 4 ods. 1 uvedeného nariadenia stanovuje:

„Pokiaľ nedošlo k voľbe rozhodného práva pre zmluvu v súlade s článkom 3 a bez toho, aby boli dotknuté články 5 až 8, právo, ktorým sa spravuje zmluva, sa určuje takto:

- a) zmluva o predaji tovaru sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu predajcu;
- b) zmluva o poskytovaní služieb sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu poskytovateľa služieb;

...

- f) zmluva o distribúcii sa spravuje právnym poriadkom krajiny obvyklého pobytu distribútora;

...“

B – Belgické právo

10. Zákon z 27. júla 1961 o jednostrannom ukončení zmlúv o výhradnom predaji na dobu neurčitú (loi du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée)⁶ (ďalej len „belgický zákon z 27. júla 1961“) vo svojom článku 1 ods. 2 vymedzuje „výhradný predaj“ ako „každú zmluvu, na základe ktorej poskytovateľ oprávnenia na predaj vyhradí jednému alebo viacerým výhradným predajcom právo predávať vo svojom mene a na svoj účet výrobky, ktoré poskytovateľ oprávnenia na predaj vyrába alebo distribuuje“.

11. Podľa článku 4 tohto zákona:

„Poškodený výhradný predajca môže pri ukončení výhradného predaja spôsobujúceho účinky na celom území Belgicka alebo na jeho časti v každom prípade žalovať poskytovateľa oprávnenia na predaj v Belgicku, a to buď na súde v obvode svojho bydliska, alebo na súde, v obvode ktorého má bydlisko alebo sídlo poskytovateľ oprávnenia na predaj.

V prípade, ak sa spor predloží belgickému súdu, tento súd uplatní výlučne belgické právo.“

III – Spor vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie pred Súdny dvorom

12. Spoločnosť Corman-Collins so sídlom v Belgicku a spoločnosť La Maison du Whisky so sídlom vo Francúzsku udržiavali približne desať rokov obchodné vzťahy, v rámci ktorých prvá uvádzaná spoločnosť kupovala od druhej spoločnosti whisky rôznych značiek, ktoré odoberala v skladoch francúzskej spoločnosti, aby ich ďalej predávala na území Belgicka.

5 – Ú. v. EÚ L 177, s. 6.

6 – *Moniteur belge* z 5. októbra 1961, s. 7518. Predpis zmenený zákonom z 13. apríla 1971 o jednostrannom ukončení zmlúv o výhradnom predaji (loi du 13 avril 1971 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente) (*Moniteur belge* z 21. apríla 1971, s. 4996).

13. Počas celého tohto obdobia Corman-Collins používala označenie „Maison du Whisky Belgique“ a internetovú stránku s názvom www.whisky.be bez toho, aby to vyvolalo reakciu zo strany La Maison du Whisky. Kontaktné údaje spoločnosti Corman-Collins boli navyše spomenuté v časopise *Whisky Magazine*, ktorej vydavateľom bola dcérska spoločnosť spoločnosti La Maison du Whisky.

14. V decembri 2010 posledná uvedená spoločnosť zakázala spoločnosti Corman-Collins používať uvedené označenie a zrušila uvedenú stránku. Vo februári 2011 ju informovala, že od 1. apríla a 1. septembra 2011 zverí výhradnú distribúciu dvoch značiek svojich výrobkov inej belgickej spoločnosti, prostredníctvom ktorej mala Corman-Collins v budúcnosti zadávať objednávky.

15. Dňa 9. marca 2011 Corman-Collins podala proti spoločnosti La Maison du Whisky žalobu na Tribunal de commerce de Verviers, ktorou sa domáhala, aby súd uvedenej spoločnosti na základe belgického zákona z 27. júla 1961 uložil povinnosť zaplatiť odstupné a doplnkové odškodné.

16. La Maison du Whisky spochybnila miestnu príslušnosť konajúceho súdu z dôvodu, že na základe článku 2 nariadenia č. 44/2001 majú právomoc francúzske súdy. Corman-Collins reagovala na túto námietku tak, že poukázala na článok 4 uvedeného belgického zákona.

17. Okrem toho medzi účastníkmi konania bolo sporné, ako treba kvalifikovať ich obchodné vzťahy, pričom bolo preukázané, že nikdy písomne neuzavreli rámcovú zmluvu, ktorá by vymedzovala podmienky týchto vzťahov. Corman-Collins tvrdila, že ide o zmluvu o výhradnom predaji v zmysle uvedeného belgického zákona, zatiaľ čo La Maison du Whisky tvrdila, že ide len o kúpne zmluvy uzatvárané na základe týždenných objednávok podľa želaní spoločnosti Corman-Collins.

18. Tribunal de commerce de Verviers vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania výslovne uvádza, že Corman-Collins a La Maison du Whisky „boli viazané ústnou zmluvou“ a že „podľa... belgického zákona z 27. júla 1961 možno právny vzťah medzi účastníkmi konania chápať ako zmluvu o výhradnom predaji, keďže žalobkyňa bola oprávnená ďalej predávať na území Belgicka výroby zakúpené od žalovanej“.

19. Naproti tomu, tento súd vyjadruje pochybnosti o tom, či môže založiť svoju právomoc na norme stanovenej v článku 4 belgického zákona z 27. júla 1961 vzhľadom na prednosť práva Únie a na ustanovenia nariadenia č. 44/2001, ktoré je podľa jeho názoru uplatniteľné tak z hľadiska územnej, ako aj vecnej pôsobnosti. Poukazuje na to, že podľa článku 2 uvedeného nariadenia by mali mať právomoc francúzske súdy, ale že tiež možno uplatniť článok 5 bod 1 toho istého nariadenia. V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora⁷ pýta, či zmluvu o výhradnom predaji treba považovať za zmluvu o predaji tovaru a/alebo zmluvu o poskytnutí služieb v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia č. 44/2001. Dodáva, že len v prípade, ak by taký zmluvný typ nebolo možné označiť ani jedným z týchto pojmov, by bolo potrebné určiť, aké je sporné plnenie, ktoré je predmetom žaloby v spore vo veci samej, pričom táto problematika sa implicitne týka článku 5 bodu 1 písm. a) tohto nariadenia.

20. Za týchto okolností Tribunal de commerce de Verviers rozhodnutím doručeným 6. januára 2012 rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa článok 2 nariadenia č. 44/2001, prípadne v spojení [s článkom 5 bodom 1 písm. a) alebo b)], vykladať v tom zmysle, že bráni takej norme právomoci, aká je obsiahnutá v článku 4 belgického zákona z 27. júla 1961, ktorá stanovuje právomoc belgických súdov, pokiaľ má výhradný predajca sídlo na území Belgicka a účinky zmluvy o výhradnom predaji nastávajú celkom alebo sčasti na tomto území, nezávisle od miesta sídla poskytovateľa oprávnenia na predaj, ak je poskytovateľ oprávnenia na predaj žalovaným?“

7 — Vnútroštátny súd uvádza rozsudky z 23. apríla 2009, Falco Privatstiftung a Rabitsch (C-533/07, Zb. s. I-3327), a z 11. marca 2010, Wood Floor Solutions Andreas Domberger (C-19/09, Zb. s. I-2121).

2. Má sa článok 5 bod 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že sa použije na zmluvu o výhradnom predaji tovaru, na základe ktorej jeden účastník nakupuje tovar od druhého účastníka, aby ho ďalej predával na území iného členského štátu?
  3. V prípade zápornej odpovede na túto otázku, má sa článok 5 bod 1 písm. b) nariadenia č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že sa týka takej zmluvy o výhradnom predaji, akou je zmluva, o ktorú ide v spore medzi účastníkmi?
  4. V prípade zápornej odpovede na predchádzajúce dve otázky, je v prípade ukončenia zmluvy o výhradnom predaji sporným plnením plnenie predávajúceho – poskytovateľa oprávnenia na predaj –, alebo plnenie kupujúceho – výhradného predajcu?“
21. Písomné pripomienky predložili Corman-Collins a La Maison du Whisky, Belgické kráľovstvo a Švajčiarska konfederácia, ako aj Európska komisia.

22. Na pojednávaní konanom 31. januára 2013 boli zastúpené Corman-Collins, La Maison du Whisky, belgická vláda a Komisia.

IV – Analýza

A – *Vylúčenie normy právomoci stanovenej v článku 4 belgického zákona z 27. júla 1961 nariadením č. 44/2001 (prvá otázka)*

23. Vnútroštátny súd sa svojou prvou otázkou v podstate pýta, či takú vnútroštátnu normu právomoci, aká je uvedená v článku 4 belgického zákona z 27. júla 1961, možno uplatniť vo vzťahu k žalovanému, ktorý má bydlisko v inom členskom štáte, napriek ustanoveniam nariadenia č. 44/2001.

24. Je potrebné určiť, či by na základe uvedeného vnútroštátneho ustanovenia mohla byť daná právomoc belgických súdov v prípade, ak výhradný predajca, ktorý má bydlisko na území Belgicka, žaluje poskytovateľa oprávnenia na predaj z dôvodu ukončenia ich zmluvy o výhradnom predaji, pokiaľ účinky predmetnej zmluvy nastávajú na celom alebo na časti tohto územia, nezávisle od miesta bydliska alebo sídla žalovaného.

25. V prejednávacom prípade Corman-Collins tvrdí, že na základe tohto ustanovenia môže žalovať spoločnosť La Maison du Whisky na belgickom súde, hoci sídlo tejto spoločnosti sa nachádza na území Francúzska.

26. Všetky subjekty, ktoré predložili pripomienky, s výnimkou spoločnosti Corman-Collins zhodne navrhujú, aby Súdny dvor odpovedal tak, že za týchto okolností je vylúčené uplatnenie takej normy právomoci založenej na *lex fori*, keďže tieto okolnosti patria do územnej pôsobnosti nariadenia č. 44/2001.

27. S týmto stanoviskom súhlasím. Nariadenie č. 44/2001 má totiž najmä⁸ jednotne vymedziť právomoc vo všetkých sporoch s cudzím prvkom, ktorých predmet patrí do oblasti upravenej týmto nariadením.⁹ Z odôvodnenia 8 uvedeného nariadenia jednoznačne vyplýva, že ak má žalovaný bydlisko na území jedného z členských štátov viazaných týmto nariadením, spoločné normy právomoci stanovené týmto nariadením sa musia v zásade uplatniť a uprednostniť pred normami právomoci platnými v týchto rôznych štátoch.

8 — V odôvodnení 2 nariadenia č. 44/2001 sa uvádza, že toto nariadenie obsahuje ustanovenia umožňujúce jednak zjednotiť normy konfliktu právomoci v občianskych a obchodných veciach a jednak tiež zjednodušiť formálne náležitosti na účely rýchleho a jednoduchého uznávania a výkonu rozsudkov členských štátov viazaných týmto nariadením.

9 — Vecná pôsobnosť nariadenia č. 44/2001 je vymedzená v jeho článku 1.

28. Z týchto zjednotených noriem vyplýva, že ak má žalovaný, proti ktorému smeruje zamýšľaná žaloba, bydlisko v niektorom členskom štáte, ako je to v spore vo veci samej, žalobca je podľa všeobecnej normy právomoci stanovenej článkom 2 nariadenia č. 44/2001 v zásade povinný podať túto žalobu na súde tohto štátu.

29. Z článku 3 ods. 1 nariadenia č. 44/2001 vyplýva, že jedinými výnimkami z tejto zásady, ktoré sú prípustné, sú výnimky stanovené ustanoveniami oddielov 2 až 7 kapitoly II uvedeného nariadenia týkajúcej sa právomoci. Pokiaľ ide konkrétne o taký zmluvný vzťah, aký je predmetom sporu vo veci samej, uplatní sa osobitná norma právomoci stanovená v článku 5 bode 1 tohto nariadenia ako alternatíva k norme právomoci obsiahnutej v článku 2 nariadenia,¹⁰ a nie normy právomoci vyplývajúce z práva členských štátov.

30. Odsek 2 tohto článku 3 potvrdzuje názor, že zámerom normotvorcu Únie bolo vylúčiť uplatňovanie vnútroštátnych noriem právomoci v situáciách, ktoré patria do pôsobnosti nariadenia č. 44/2001¹¹, keďže sa v ňom výslovne uvádza, že takéto normy sa neuplatnia proti žalovanému s bydliskom v niektorom členskom štáte.

31. V dôsledku toho je podľa môjho názoru potrebné odpovedať na prvú otázku tak, že ak má žalovaný bydlisko na území iného členského štátu, ako je členský štát, v ktorom má sídlo konajúci súd, ustanovenia nariadenia č. 44/2001 vylučujú takú vnútroštátnu normu právomoci, aká je stanovená v článku 4 belgického zákona z 27. júla 1961.

B – Kvalifikácia zmluvy o výhradnom predaji v rámci článku 5 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 (druhá a tretia otázka)

1. Úvodné poznámky

32. Zdá sa mi, že druhá a tretia otázka nebola položená jasne, keďže vnútroštátny súd si zrejme pomýlil rôzne skutočnosti zakladajúce právomoc uvedené v článku 5 bode 1 nariadenia č. 44/2001 a celkom nezohľadnil ich vzájomný vzťah.¹²

33. Týmito otázkami sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa na účely určenia súdu príslušného pre rozhodnutie o žalobe založenej na zmluve o výhradnom predaji má uplatniť písmeno a) alebo písmeno b) článku 5 bodu 1 nariadenia č. 44/2001.

34. Vzhľadom na prepojenosť týchto dvoch otázok sa domnievam, že na poskytnutie užitočnej odpovede na ne je potrebné preskúmať ich spoločne a najmä – vzhľadom na hierarchiu stanovenú písmenom c) uvedeného článku 5 bodu 1 – obrátiť ich poradie tak, že sa budem zaoberať najprv treťou otázkou týkajúcou sa písmena b) tohto ustanovenia a potom druhou otázkou týkajúcou sa písmena a) toho istého ustanovenia.¹³

10 — Uvedený článok 5 dovoľuje za podmienok, ktoré stanovuje, aby žalobca podal žalobu na inom súde, ako je súd členského štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko.

11 — Samozrejme, je to inak, ak je predmetom sporu výlučne vnútroštátna situácia.

12 — Týka sa to aj štvrtej otázky, a to z dôvodov, ktoré uvediem ďalej.

13 — Táto posledná uvedená skutočnosť je totiž subsidiárna vo vzťahu k predchádzajúcej, ako to vyplýva z uvedeného písmena c), podľa ktorého „ak sa neuplatní písmeno b), uplatní sa písmeno a)“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

35. Na úvod pripomínam, že na účely výkladu nariadenia č. 44/2001 je relevantná judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa Dohovoru z 27. septembra 1968 o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach¹⁴ (ďalej len „Bruselský dohovor“), pokiaľ je možné považovať ustanovenia týchto právnych predpisov za rovnocenné, pričom uvedené nariadenie vo vzťahoch medzi členskými štátmi nahradilo tento dohovor.¹⁵

36. Súdny dvor už jednak poukázal na to, že existuje presná zhoda medzi znením článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001 a znením článku 5 bodu 1 prvej vety Bruselského dohovoru, a jednak poukázal na to, že kontinuita vo výklade týchto právnych predpisov bola nielen výslovným želaním normotvorcu Spoločenstva,¹⁶ ale tiež zodpovedá zásade právnej istoty, z čoho vyplýva, že týmto ustanoveniam sa musí priznať rovnaký význam.¹⁷

37. Naproti tomu, pokiaľ ide o článok 5 bod 1 písm. b) nariadenia č. 44/2001, usmernenia vyplývajúce z rozsudkov, ktorými sa vyložil Bruselský dohovor, sú menej priame, keďže normy právomoci obsiahnuté v uvedenom písmene b) sú nové. Súdny dvor totiž poukázal na osobitosť tohto ustanovenia tak vzhľadom na prípravné práce uvedeného nariadenia, ako aj vzhľadom na štruktúru jeho článku 5 bodu 1¹⁸ a vyvodil z toho, že „normotvorca Spoločenstva v rámci nariadenia č. 44/2001 zamýšľal zachovať pre všetky *iné zmluvy ako tie, ktoré sa týkajú kúpy tovaru a poskytovania služieb*, zásady vypracované Súdny dvorom v kontexte Bruselského dohovoru“¹⁹.

38. Dodávam, že zámerom normotvorcu podľa môjho názoru bolo, aby sa písmeno b) vykladalo extenzívne vo vzťahu k písmenu a) z dôvodu cieľa spočívajúceho v zjednodušení nariadenia č. 44/2001 v porovnaní s ustanoveniami, ktoré boli obsiahnuté v Bruselskom dohovore. Z prípravných prác tohto nariadenia²⁰, ako aj zo správy profesora Pocara týkajúcej sa dohovoru nazývaného „Lugano II“²¹, ktorého ustanovenia boli upravené v rovnakom zmysle, vyplýva, že osobitné pravidlá uvedené v písmene b) boli vytvorené s cieľom zabrániť ťažkostiam s uplatňovaním pravidla uvedeného v písmene a), ktoré vyplývajú z judikatúry založenej na rozsudkoch *Industrie Tessili Italiana Como* a *De Bloos*.²² Súdny dvor si však v už citovanom rozsudku *Falco Privatstiftung a Rabitsch*²³ podľa všetkého zvolil pomerne reštriktívny prístup k písmenu b).

14 — Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32, zmenený a doplnený jednotlivými dohovormi o pristúpení nových členských štátov k tomuto dohovoru.

15 — Pozri najmä rozsudky z 25. októbra 2012, *Folien Fischer a Fofitec* (C-133/11, bod 31); zo 7. februára 2013, *Refcomp* (C-543/10, bod 18), ako aj zo 14. marca 2013, *Česká spořitelna* (C-419/11, bod 27).

16 — Pozri odôvodnenie 19 nariadenia č. 44/2001.

17 — Rozsudky *Falco Privatstiftung a Rabitsch* (už citovaný, body 48 až 57 a citovaná judikatúra), ako aj *Česká spořitelna* (už citovaný, body 43 a 44).

18 — Pozri rozsudok *Falco Privatstiftung a Rabitsch* (už citovaný, bod 54), ktorý v tejto súvislosti odkazuje na body 94 a 95 návrhov, ktoré v tejto veci predniesla generálna advokátka Trstenjak.

19 — Tamže, bod 55. Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

20 — Pozri najmä návrh nariadenia, [KOM(1999) 348 v konečnom znení, s. 14].

21 — POCAR, Fausto.: Dôvodová správa k Dohovoru o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach podpísanému v Lugane 30. októbra 2007 (Ú. v. EÚ C 319, 2009, s. 1, body 49 až 51). Tento dohovor je záväzný pre Spoločenstvo, Dánske kráľovstvo, Islandskú republiku, Nórske kráľovstvo a Švajčiarsku konfederáciu.

22 — Rozsudky zo 6. októbra 1976, *Industrie Tessili Italiana Como* (12/76, Zb. s. 1473) a *De Bloos* (14/76, Zb. s. 1497).

23 — V bode 43 Súdny dvor konštatoval, že „rozšírenie pôsobnosti článku 5 bodu 1 písm. b) druhej zarážky nariadenia č. 44/2001 by v tomto ohľade znamenalo obídienie vôle normotvorcu Spoločenstva a dotklo by sa potrebného účinku tohto článku 5 bodu 1 písm. c) a a)“.

39. Treba mať na zreteli ďalšie pravidlo výkladu nariadenia č. 44/2001, konkrétne pravidlo súvisiace s potrebou vykladať pojmy, ktoré sú v ňom uvedené, najmä tie, ktoré sa týkajú noriem právomoci, ktoré toto nariadenie stanovuje, samostatne, predovšetkým s odvolaním sa na systém a ciele uvedeného nariadenia, aby bolo zabezpečené jeho jednotné uplatňovanie vo všetkých členských štátoch.²⁴ To znamená, že sa jednak v zásade nemá uplatňovať právo členských štátov a najmä právo konajúceho súdu²⁵ a jednak nemožno neopodstatnene prirovnávať uvedené pojmy k pojmom použitým v iných normách práva Únie.²⁶

40. Tento prístup je v rámci prejednávanej veci ešte dôležitejší vzhľadom na to, že pojem „zmluva o výhradnom predaji“, ktorý vnútroštátny súd používa vo svojich prejudiciálnych otázkach,²⁷ nie je pojmom, ktorý by bol vymedzený v práve Únie²⁸, a v práve členských štátov môže označovať rôzne situácie za predpokladu, že všetky členské štáty upravujú tento zmluvný typ.²⁹ Okrem toho poznamenávam, že v už citovanej vo veci De Bloos, ktorá sa už týkala určenia súdu, ktorý má právomoc rozhodnúť o žalobe o náhradu škody pre ukončenie zmluvy o výhradnom predaji bez dodržania výpovednej doby, ktorá sa týkala belgického účastníka a francúzskeho účastníka, Súdny dvor ani generálny advokát nevymedzil tento pojem, a to či už vzhľadom na dotknuté vnútroštátne právne poriadky, alebo všeobecným a abstraktným spôsobom.

41. Vzhľadom na rozmanitosť zmlúv o výhradnom predaji je ľahšie vymedziť ich negatívne³⁰ ako pozitívne. Možno však určiť niektoré náležitosti, ktoré spravidla súvisia s týmto zmluvným typom³¹, a to že cieľom výhradného predaja je ďalší predaj predmetných výrobkov na území, ktorého sa týka oprávnenie na predaj; že výhradného predajcu si vyberá poskytovateľ oprávnenia na predaj; že výhradný predajca je oprávnený aspoň ďalej predávať výrobky poskytovateľa oprávnenia na predaj, alebo má dokonca výhradné právo; že zmluvný vzťah je trvalý; že môže existovať exkluzivita dodávok a/alebo zásobovania v prospech poskytovateľa oprávnenia na predaj; že výhradný predajca môže mať povinnosť kúpy alebo ďalšieho predaja a že účastníci zmluvy sa môžu rozhodnúť, že budú spoločne zavádzať nástroje na podporu predaja.³²

42. Dodávam, že hoci La Maison du Whisky spochybňuje kvalifikáciu sporného právneho vzťahu ako zmluvy o výhradnom predaji vzhľadom na belgické právo, ktorú uvádza vnútroštátny súd, a hoci táto kvalifikácia môže byť vzhľadom na listiny založené v spise sporná, Súdny dvor podľa ustálenej judikatúry nemôže sám posúdiť alebo kvalifikovať skutkový stav alebo s ním súvisiace vnútroštátne predpisy.³³

24 — Pozri najmä rozsudok Česká spořitelna, už citovaný, bod 25, a citovaná judikatúra.

25 — Tamže, bod 45, a citovaná judikatúra.

26 — Súdny dvor konkrétne rozhodol, že pojem „poskytovať služby“ v zmysle článku 56 ZFEÚ nie je rovnocenný pojmu „poskytnutie služieb“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia č. 44/2001. K odmietnutiu navrhovanej analógie pozri rozsudok Falco Privatstiftung a Rabitsch (už citovaný, body 15, 33 a nasl.), ako aj bod 59 a nasl. návrhov, ktoré v tejto veci predniesla generálna advokátka Trstenjak.

27 — Pripomínam, že tento súd sa domnieva, že zmluvný vzťah, na ktorom Corman-Collins zakladá svoju žalobu, zodpovedá takému zmluvnému typu. Vo svojej druhej otázke spresňuje, že jeho návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka zmluvy o výhradnom predaji, „na základe ktorej jeden účastník nakupuje tovar od druhého účastníka, aby ho ďalej predával na území iného členského štátu“.

28 — Na rozdiel od definície iného typu zmlúv o distribúcii, ktorým sú zmluvy o obchodnom zastúpení [smernica Rady 86/653/EHS z 18. decembra 1986 o koordinácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa samostatných obchodných zástupcov (Ú. v. ES L 382, s. 17; Mim. vyd. 06/001, s. 177)].

29 — Hoci niektoré vnútroštátne právne poriadky – tak ako belgický právny poriadok (článok 1 ods. 2 belgického zákona z 27. júla 1961) – prijali zákonnú alebo podzákonnú definíciu výhradného predaja a priznali tejto zmluve osobitné postavenie, v iných členských štátoch tento zmluvný typ vyplýva v podstate z praxe, čo neuláhčuje vznik jednotného pojmu.

30 — Tieto zmluvy sa jednoznačne odlišujú jednak od zmlúv o obchodnom zastúpení, keďže výhradný predajca nemá právomoc zastupovať poskytovateľa oprávnenia na predaj, a jednak od zmlúv o franšíze, keďže výhradný predaj nie je založený na tom, že poskytovateľ oprávnenia na predaj dá výhradnému predajcovi k dispozícii svoje technické alebo administratívne know-how.

31 — Poukazujem na to, že časť týchto náležitostí tvorí podľa práva niektorých členských štátov a podľa názoru niektorých autorov náležitosti nevyhnutné na kvalifikáciu zmluvy ako zmluvy o výhradnom predaji, zatiaľ čo iné náležitosti závisia len od vôle účastníkov zmluvy, ale tieto prístupy sú podľa môjho názoru príliš premenlivé na to, aby ich bolo možné jednoznačne vymedziť.

32 — Oprávnenie týkajúce sa ďalšieho predaja, ako aj jeho prípadná výhradnosť si vyžadujú selektívnosť udelenú poskytovateľom oprávnenia na predaj, ktorá je založená buď na právach duševného vlastníctva, alebo na selektívnej distribučnej politike.

33 — V rámci prejudiciálneho konania je na posúdenie konkrétneho skutkového stavu príslušný vnútroštátny súd, hoci Súdny dvor mu môže poskytnúť v duchu spolupráce všetky informácie, ktoré považuje za nevyhnutné. Pozri najmä rozsudky z 3. februára 1977, Benedetti (52/76, Zb. s. 163, bod 10), a z 5. marca 2009, Apis-Hristovich (C-545/07, Zb. s. I-1627, bod 32).

43. Na druhú a tretiu otázku položenú vnútroštátnym súdom treba odpovedať z hľadiska všetkých týchto úvah.

44. Výklad článku 5 bodu 1 nariadenia č. 44/2001 na účely odpovede na tieto otázky si podľa môjho názoru vyžaduje preskúmať – pri dodržaní poradia vymedzeného znením tohto ustanovenia –, či cezhraničná zmluva o výhradnom predaji patrí buď do kategórie predaja tovaru v zmysle písmena b) prvej zarážky uvedeného bodu 1, alebo do kategórie poskytovania služieb v zmysle písmena b) druhej zarážky uvedeného bodu 1, alebo ak nepatrí ani do jednej z týchto kategórií, či patrí medzi iné zmluvné typy, ktoré upravuje písmeno a) toho istého bodu 1. Hneď na úvod uvádzam, že sa domnievam, že je potrebné zvoliť si druhú z týchto troch možností, a to z dôvodov, ktoré uvediem ďalej.

2. Odmietnutie kvalifikácie zmluvy o predaji tovaru v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia č. 44/2001

45. La Maison du Whisky tvrdí, že na predmetný zmluvný vzťah sa uplatňuje článok 5 bod 1 písm. b) prvá zarážka nariadenia č. 44/2001. Pripomína, že na účely odlišenia zmlúv o predaji tovaru od zmlúv o poskytovaní služieb je potrebné vychádzať zo záväzku charakteristického pre tieto zmluvy,³⁴ a tvrdí, že zmluva o výhradnom predaji sa vyznačuje záväzkom poskytovateľa oprávnenia na predaj dodávať výhradnému predajcovi výrobky, ktoré sú predmetom výhradného predaja, pričom tento záväzok zodpovedá právu výhradného predajcu predávať tieto výrobky na určitom území. La Maison du Whisky z toho vyvodzuje, že zmluva o výhradnom predaji sa môže týkať len predaja tovaru, v dôsledku čoho sa má podľa jej názoru definitívne vylúčiť kvalifikácia zmluvy ako zmluvy o poskytnutí služieb. Takýto prístup je v súlade s prístupom, ktorý zaujal Corte suprema di cassazione (Taliansko),³⁵ pričom vychádzal predovšetkým z Dohovoru Organizácie spojených národov podpísaného vo Viedni 11. apríla 1980³⁶, na rozdiel od stanoviska, ktoré zaujali iné vnútroštátne súdy.³⁷

46. Keďže na účely kvalifikácie zmluvy pre potreby uplatnenia článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia č. 44/2001 Súdny dvor skutočne použil kritérium založené na skúmaní záväzku, ktorým sa táto zmluva vyznačuje,³⁸ na to, aby sa na zmluvu o výhradnom predaji vzťahovala prvá zarážka uvedeného písmena b), by transakcia spočívajúca v predaji musela tvoriť samotnú podstatu tejto zmluvy.

47. Podľa môjho názoru to však nie je tak, a to jednak vzhľadom na vyššie uvedené úvahy týkajúce sa náležitostí, ktoré spravidla tvoria zmluvu o výhradnom predaji, a jednak vzhľadom na skutočnosť, že by sa tým nezohľadnila osobitosť súvisiaca s obvyklou existenciou rámcovej zmluvy o výhradnom predaji, ktorá sa odlišuje od následných kúpnych zmlúv, v tomto druhu obchodných vzťahov.³⁹

34 — Rozsudok z 25. februára 2010, Car Trim (C-381/08, Zb. s. I-1255, bod 31 a nasl.).

35 — Pozri najmä rozsudok Corte suprema di cassazione zo 14. decembra 1999, č. 895; kritický komentár od FERRARI, F., in: *Giustizia civile*, 2000, I, s. 2333 a nasl.

36 — Dohovor o zmluvách o medzinárodnej kúpe tovaru (ďalej len „Viedenský dohovor“).

37 — Francúzsky, maďarský, holandský, švajčiarsky a americký súd, ktorým bola predložená táto otázka, vylúčili z pôsobnosti uvedeného dohovoru všeobecne zmluvy o distribúcii a osobitne zmluvy o výhradnom predaji (pozri FERRARI, F.: c. d., s. 2338; a WITZ, D.: *Recueil Dalloz*, 2008, s. 2620 a nasl.).

38 — Rozsudok Falco Privatstiftung a Rabitsch (už citovaný, bod 54).

39 — Pozri v tomto zmysle s. 1517 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Reischl vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok De Bloos. Toto odlišenie, ktoré je do veľkej miery uznané v práve členských štátov, vyplýva z existujúcich rozdielov týkajúcich sa pravidiel uzatvárania (objednávky nadväzujúce na rámcovú zmluvu sa vo všeobecnosti zadávajú prostredníctvom poukazov, listov alebo e-mailov, a nie formou dodatkov k pôvodnej zmluve), cieľov (v prípade samostatnej kúpnej zmluvy nie je cieľom distribuovať výrobky na určitom území s cieľom získať tento trh) a uplatniteľných právnych režimov (najmä pokiaľ ide o obmedzené účinky doložky o voľbe právomoci uvedenej v jednej z týchto zmlúv).

48. Zdôrazňujem, že dôkaz o uzavretí takej rámcovej zmluvy nemôže byť založený len na existencii stabilného vzťahu, ktorý sa prejavuje v postupne realizovaných predajoch, bez písomných alebo ústnych dohôd. Okrem toho rámcová zmluva uzavretá medzi výrobcom a veľkoobchodníkom alebo veľkoobchodníkom a maloobchodníkom sa nemusí považovať za výhradný predaj.⁴⁰

49. Preto sa domnievam, že ak je preukázané, že účastníci skutočne uzavreli zmluvu o výhradnom predaji, súd, ktorý rozhoduje spor týkajúci sa takého zmluvného vzťahu, nemôže založiť svoju právomoc na kritériu väzby súvisiacom s miestom dodania predávaného tovaru na základe článku 5 bodu 1 písm. b) prvej zarážky nariadenia č. 44/2001.

3. Pripustenie kvalifikácie zmluvy o poskytnutí služieb v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) druhej zarážky nariadenia č. 44/2001

50. Komisia podporuje uplatniteľnosť článku 5 bodu 1 písm. b) druhej zarážky nariadenia č. 44/2001 na predmetný zmluvný vzťah. Stotožňujem sa s týmto stanoviskom za predpokladu, že v prejednávanej príhode skutočne ide o zmluvu o výhradnom predaji, a nie iba o stabilné kúpno-predajné vzťahy. K tomuto zásadnému rozdielu sa ešte vrátim.

51. Súdny dvor v už citovanom rozsudku Falco Privatstiftung a Rabitsch zdôraznil potrebu samostatného výkladu pojmu „poskytnutie služieb“ v zmysle tohto ustanovenia a rozhodol, že „pojem služby zahŕňa prinajmenšom to, že strana, ktorá ich poskytuje, [jednak] vykonáva určitú činnosť [a jednak ju vykonáva] za odmenu“.⁴¹

52. Podľa mojich vedomostí prejednávajúca vec bola pre Súdny dvor prvou príležitosťou uplatniť aplikačné kritériá, ktoré takto stanovil, a prípadne spresniť ich význam.⁴²

53. Zastávam názor, že v záujme koherentnosti judikatúry je potrebné rešpektovať prvky definície, ktorú Súdny dvor podal v uvedenom rozsudku, avšak bez uplatnenia príliš reštriktívneho prístupu k predmetnému pojmu⁴³, a to najmä vzhľadom na ciele prijatia tohto ustanovenia. Keďže totiž cieľom tvorcov nariadenia č. 44/2001 bolo zjednodušiť normy právomoci týkajúce sa zmluvných vecí⁴⁴, treba zachovať potrebný účinok osobitných ustanovení článku 5 bodu 1 písm. b), ktoré majú zabrániť použitiu zložitého mechanizmu vyplývajúceho z uplatnenia všeobecnejšej normy uvedenej v článku 5 bodu 1 písm. a) uvedeného nariadenia.

40 — Napríklad ak sa určitá spoločnosť rámcovou zmluvou zaviazala každoročne kúpiť niekoľko tisíc počítačov bez označenia, ale na základe mesačných kúpnych zmlúv individuálnej povahy, keďže budú uzavreté pre každú z dodávok, takáto zmluva nepredstavuje výhradný predaj, ale len dlhodobo existujúci kúpno-predajný vzťah.

41 — Body 29 až 33.

42 — Je pravda, že generálna advokátka Trstenjak v bode 59 svojich návrhov prednesených vo veci, v ktorej bol vyhlásený už citovaný rozsudok Wood Floor Solution Andreas Domberger, už uplatnila tieto kritériá na zmluvu o obchodnom zastúpení, ale Súdny dvor, ktorému táto otázka nebola položená, to neurobil.

43 — Generálna advokátka Trstenjak sa v bode 54 svojich už citovaných návrhov prednesených vo veci Falco Privatstiftung a Rabitsch vyslovila v prospech širokého významu tohto pojmu.

44 — Pozri bod 38 vyššie.

54. Pokiaľ ide o prvé kritérium stanovené Súdny dvorom vo vyššie uvedenej formulácii, toto kritérium si vyžaduje uskutočnenie pozitívnych úkonov, a nie iba zdržanie sa určitého konania.⁴⁵ V tejto súvislosti sa domnievam, že zmluva o výhradnom predaji spĺňa túto požiadavku⁴⁶ vzhľadom na podstatné plnenie, ktoré poskytuje výhradný predajca poskytovateľovi oprávnenia na predaj, konkrétne zabezpečenie distribúcie výrobkov tohto poskytovateľa tak, aby poskytovateľ oprávnenia na predaj nemusel vytvoriť vlastnú distribučnú sieť na území, ktorého sa týka výhradný predaj, alebo sa spoliehať na ďalší predaj zabezpečovaný nezávislými subjektmi. Zdôrazňujem, že výhradný predajca v rámci svojich privilegovaných vzťahov s poskytovateľom oprávnenia na predaj poskytuje pridanú hodnotu v porovnaní s činnosťami subjektu, ktorý vykonáva len ďalší predaj, keďže vďaka skladovým zásobám vo všeobecnosti ponúka kontinuitu zásobovania výrobkami poskytovateľa oprávnenia na predaj, zabezpečuje servis po predaji, ak je tento tovar určený na trvalé použitie, a/alebo môže podporovať propagáciu uvedených výrobkov prostredníctvom špeciálnych ponúk.⁴⁷

55. Pokiaľ ide o druhé kritérium súvisiace s „odmenou“, ktorá sa musí poskytovať za takú činnosť, domnievam sa, že ju nemožno chápať reštriktívne, čo by mohlo znamenať vyplácanie peňažnej odmeny, keďže taký prístup by popieral existenciu služieb, ktoré sa poskytujú bez odplaty peňažnej povahy a v prípade ktorých nemožno spochybniť, že patria pod pojem „poskytnutie služieb“ v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) druhej zarážky nariadenia č. 44/2001.⁴⁸

56. Pokiaľ ide konkrétne o zmluvy o výhradnom predaji, zastávam názor, že ekonomická odplata, ktorú získava výhradný predajca za svoju vyššie uvedenú činnosť, vyplýva najmä z charakteristickej výhody, ktorú mu poskytuje poskytovateľ oprávnenia na predaj, konkrétne územnej exkluzivity alebo aspoň záruky, že na určitom území bude môcť ďalej predávať výrobky poskytovateľa oprávnenia na predaj len obmedzený počet výhradných predajcov. Okrem toho poskytovateľ oprávnenia na predaj vo všeobecnosti priznáva výhradnému predajcovi výhodnejšie postavenie ako subjektom, ktoré vykonávajú len ďalší predaj, tým, že mu poskytuje výhodnejšie platobné podmienky a/alebo dodanie know-how prostredníctvom školení. Takáto selektivnosť a takéto ďalšie výhody majú pre výhradného predajcu ekonomickú hodnotu, ktorá ho môže motivovať k tomu, aby sa zaviazal k privilegovaným vzťahom s poskytovateľom oprávnenia na predaj a venoval sa podpore predaja jeho výrobkov.

57. V dôsledku toho možno podľa môjho názoru zmluvu o výhradnom predaji označiť za zmluvu o „poskytnutí služieb“ na účely uplatnenia normy právomoci stanovenej článkom 5 bodom 1 písm. b) druhou zarážkou uvedeného nariadenia.

58. Toto stanovisko potvrdzujú ustanovenia nariadenia Rím I, ktoré treba čo najviac zohľadniť pri výklade nariadenia č. 44/2001,⁴⁹ pričom však Súdny dvor nie je povinný zohľadniť ho mechanicky.⁵⁰ Pripomínam, že odôvodnenie 17 nariadenia Rím I označuje „zmluvy o distribúcii“, medzi ktoré patria zmluvy o výhradnom predaji, za „zmluvy o službách“ a vyžaduje, aby sa v prípade nariadenia

45 — V bode 31 už citovaného rozsudku Falco Privatstiftung a Rabitsch Súdny dvor vylúčil z kvalifikácie „poskytovania služieb“ zmluvu, ktorou sa držiteľ poskytnutého práva duševného vlastníctva druhej zmluvnej strane výlučne zaviazal, že nespochybni výkon tohto práva touto zmluvnou stranou, z dôvodu, že držiteľ uvedeného práva poskytnutím práva výkonu nevykonával žiadne plnenie a zaviazal sa výlučne nechať druhú zmluvnú stranu slobodne vykonávať uvedené právo.

46 — Generálna advokátka Trstenjak navrhla odlišný prístup, keď zastávala názor, že poskytovanie služieb si vyžaduje, aby osoba vykonávala „určitú činnosť“, a *a contrario* dokreslila toto tvrdenie odkazom na právnu náuku, podľa ktorej zmluva o výhradnom predaji nie je ani kúpnu zmluvou, ani poskytovaním služieb (pozri bod 57 a poznámku pod čiarou 56 jej už citovaných návrhov prednesených vo veci Falco Privatstiftung a Rabitsch).

47 — Z teleologickej analýzy zmlúv o distribúcii, akými sú zmluvy o výhradnom predaji, vyplýva, že ich „cieľom je poskytnutie služby na získanie a využívanie miestneho trhu“ (SINDRES, D.: De la qualification d'un contrat-cadre de distribution au regard des règles communautaires de compétence. In: *Rev. crit. D.I.P.*, 2008, s. 863, bod 12 a citovaná právna náuka).

48 — Je to tak v prípade bezplatne poskytovaných služieb (napríklad činnosti, ktoré môže advokát vykonávať *pro bono* pre žiadateľa o azyl). Časť právnej náuky sa dokonca domnieva, že požiadavka týkajúca sa odmeny by nemusela byť nevyhnutnou náležitosťou (pozri MAGNUS, U., MANKOWSKI, P.: c. d., s. 155, ako aj autorov citovaných v poznámke pod čiarou 474 tohto diela).

49 — Želanie normotvorcu, aby sa dbalo na takúto koherentnosť, je uvedené v odôvodnení 7 nariadenia Rím I.

50 — Poznámam, že hoci generálna advokátka Trstenjak v bodoch 67 až 69 svojich návrhov prednesených v už citovanej veci Falco Privatstiftung a Rabitsch zdôraznila význam jednotného výkladu nariadenia č. 44/2001 a nariadenia Rím I (body 67 až 69 jej návrhov), Súdny dvor nezahrnul túto úvahu do odôvodnenia svojho rozsudku.

č. 44/2001 použil rovnaký výklad. Netvrdil by som, že – tak ako tvrdí Komisia – normotvorca Spoločenstva sa tým rozhodol pre všeobecné stotožnenie zmlúv o distribúcii so zmluvami o poskytovaní služieb, keďže hoci sa v tomto odôvodnení uvádza, že zmluvy o distribúcii sú zmluvami o službách, v jeho závere je uvedené, že ide o osobitné zmluvy o službách, pre ktoré sú v článku 4 nariadenia Rím I stanovené osobitné pravidlá.⁵¹ Súhlasím však s tým, aby Súdny dvor výslovne vzal do úvahy prístup, ktorý zaujal normotvorca v nariadení Rím I, a prijal systém výkladu, ktorý zaručí súlad medzi týmto nariadením a nariadením č. 44/2001, tak, ako to urobil v rozsudku Koelzsch.⁵²

59. Konkrétne prináleží vnútroštátnemu súdu, aby preskúmal, či v spore, ktorý rozhoduje, dochádza k výmene plnení rovnocennej poskytovaní služieb, teda k takej výmene, ktorá prekračuje štádium samotných obchodných vzťahov stabilnej povahy, s cieľom potvrdiť, že článok 5 bod 1 písm. b) druhá zarážka nariadenia č. 44/2001 je skutočne ustanovením, ktoré sa má uplatniť v prejednávacom prípade.

60. Trvalý vzťah dodávok medzi výrobcom alebo veľkoobchodníkom a maloobchodníkom totiž podľa môjho názoru možno prirovnať k jednoduchej zmluve o predaji tovaru, a teda sa naň vzťahuje osobitná norma právomoci stanovená v článku 5 bode 1 písm. b) prvej zarážke uvedeného nariadenia, a to aj keď je tento obchodný vzťah *de facto* výhradný alebo dlhodobý stabilný. Naproti tomu, ak má údajný kupujúci – výhradný predajca – jednoznačne osobitné zmluvné záväzky⁵³ a ak sú tieto záväzky založené na ekonomickej protihodnote, ktorú mu musí poskytnúť predávajúci – poskytovateľ oprávnenia na predaj⁵⁴ –, možno sa domnievať, že taký vzťah výhradného predaja zodpovedá poskytovaní služieb v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) druhej zarážky nariadenia č. 44/2001.

61. Pripomínam, že dôkazné bremeno týkajúce sa preukázania, že tieto okolnosti, ktoré sú rozhodujúce na založenie právomoci, v prejednávacom spore skutočne existujú, na konajúcom súde nesie účastník, ktorý sa odvoláva na existenciu zmluvy o výhradnom predaji, čo znamená poskytovanie služieb, ktoré možno odlíšiť od jednoduchej kúpnej zmluvy. Dodávam, že takáto kvalifikácia musí byť založená na konkrétnej analýze zmluvného vzťahu, a nie na definícii tohto zmluvného typu, ktorú môže obsahovať *lex fori*.

62. Ak sa náležite predloží požadovaný dôkaz a tým sa preukáže kvalifikácia poskytovania služieb, súd, ktorý rozhoduje spor týkajúci sa zmluvy o výhradnom predaji, môže založiť svoju právomoc na kritériu väzby súvisiacom s miestom, kde sa služby poskytli alebo mali poskytnúť, na základe druhej zarážky uvedeného písmena b).

4. Vylúčenie uplatnenia článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001

63. Zo znenia druhej otázky, ktorú z vyššie uvedených dôvodov preskúmam po tretej otázke, vyplýva, že vnútroštátny súd chce vedieť, či zmluva o výhradnom predaji, na základe ktorej jeden účastník nakupuje tovar od druhého účastníka, aby ho ďalej predával na území iného členského štátu, patrí do pôsobnosti článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001.

51 — Odsek 1 uvedeného článku 4 totiž obsahuje kolízne normy pre zmluvy o službách [písmeno b)], ktoré sú odlišné od kolíznych noriem stanovených pre zmluvy o distribúcii [písmeno f)].

52 — V bodoch 33 a nasl. tohto rozsudku z 15. marca 2011 (C-29/10, Zb. s. I-1595) Súdny dvor rozhodol, že článok 6 ods. 2 písm. a) Rímskeho dohovoru z 19. júna 1980 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky, od ktorého je nariadenie Rím I odvodené, sa má vykladať vo svetle výkladu kritérií stanovených v článku 5 bode 1 Bruselského dohovoru, na ktorom je založené nariadenie č. 44/2001, ak tieto kritériá stanovujú pravidlá na určenie súdnej právomoci v rovnakých oblastiach a používajú podobné pojmy.

53 — Ide o také záväzky, ako je mať skladové zásoby, zabezpečiť servis po predaji alebo vykonávať marketingové činnosti.

54 — Táto protihodnota môže mať najmä podobu buď osobitných zliav a/alebo platobných podmienok spojených s úspechom distribúcie, alebo pomoci pri distribúcii alebo marketingu.

64. Corman-Collins a belgická vláda odpovedajú kladne, pričom vychádzajú z predpokladu, ktorý veľmi slabo podložili, že zmluvy o výhradnom predaji nie sú ani zmluvami o predaji tovaru, ani zmluvami o poskytovaní služieb, alebo aspoň – podľa belgickej vlády – nepatria „len“ do jednej z týchto dvoch kategórií zmlúv uvedených v článku 5 bode 1 písm. b) citovaného nariadenia. Toto stanovisko zaujala judikatúra niektorých členských štátov a obhajuje ho časť právnej náuky.⁵⁵

65. Na podporu tohto názoru bolo uvedených viacero argumentov. Jedným z nich je, že len doslovný výklad pojmov môže viesť k zjednoteniu noriem právomoci v rámci Únie. Druhým je, že kvalifikácia nemôže viesť k výberu príliš zjednodušeného prístupu, ktorý by nezohľadňoval viaceré formy, ktoré môže mať zmluva o výhradnom predaji, a nebral by do úvahy osobitosti, ktoré môže mať táto zmluva v práve rôznych členských štátov. Tieto argumenty však nepovažujem za presvedčivé, pričom poznamenávam, že po prvé väčšina obchodných zmluvných vzťahov je rozmanitá a je ťažké kvalifikovať ich spôsobom, ktorý by umožnil zjednotenie pojmov, a po druhé pri výklade pojmov obsiahnutých v nariadení č. 44/2001, a teda pri rozhodovaní, na ktoré druhy sporov sa toto nariadenie vzťahuje, nemožno použiť výlučne porovnávací prístup, keďže Súdny dvor opakovane rozhodol, že treba vychádzať zo samostatnej definície týchto pojmov.

66. Ja sa naopak domnievam, že zmluvu o výhradnom predaji treba z vyššie uvedených dôvodov považovať za zmluvu o poskytnutí služieb v zmysle článku 5 bodu 1 písm. b) nariadenia č. 44/2001.

67. Z článku 5 bodu 1 písm. c) uvedeného nariadenia pritom vyplýva, že norma právomoci uvedená v písmene a) tohto ustanovenia sa má uplatniť len ako alternatíva v prípade neuplatnenia noriem právomoci uvedených v písmene b) citovaného ustanovenia. Za týchto podmienok podľa môjho názoru už nie je potrebné bližšie skúmať uplatnenie prvej z týchto dvoch skupín noriem v prejednávanej veci.

68. Subsidiárne však uvediem niekoľko usmernení na výklad článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001 v rámci odpovede na štvrtú prejudiciálnu otázku, ktorá – hoci jej znenie to výslovne neuvádza – sa v skutočnosti týka výkladu tohto ustanovenia.

69. Pokiaľ ide o druhú a tretiu prejudiciálnu otázku, navrhujem teda, aby Súdny dvor odpovedal tak, že článok 5 bod 1 písm. b) druhá zarážka nariadenia č. 44/2001 je ustanovením tohto nariadenia, ktoré je uplatniteľné na účely určenia súdu, ktorý má právomoc rozhodnúť o žalobe založenej na cezhraničnej zmluve o výhradnom predaji, čo si vyžaduje osobitné zmluvné záväzky týkajúce sa distribúcie tovaru, ktorý predáva poskytovateľ oprávnenia na predaj, výhradným predajcom, pričom taký zmluvný typ zodpovedá poskytovaniu služieb v zmysle uvedeného ustanovenia.

C – Určenie plnenia, ktoré je predmetom žaloby, v zmysle článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001 (štvrtá otázka)

70. Štvrtá prejudiciálna otázka je sformulovaná takto:

„V prípade zápornej odpovede na predchádzajúce dve otázky, je v prípade ukončenia zmluvy o výhradnom predaji sporným plnením plnenie predávajúceho – poskytovateľa oprávnenia na predaj –, alebo plnenie kupujúceho – výhradného predajcu?“

55 — Pozri najmä rozsudky Cour de cassation (Francúzsko) z 23. januára 2007 (odvolanie č. 05-12.166, *La semaine juridique*, éd. générale, poznámka T. AZZI), z 5. marca 2008 (odvolanie č. 06-21.949, *Rec. Dalloz*, 2008, s. 1729, poznámka H. KENFACK) a z 9. júla 2008 (odvolanie č. 07-17.295, *Rev. crit. D.I.P.*, 2008, s. 863, poznámka D. SINDRES), ako aj odkazy citované v poznámke pod čiarou 4 vyššie.

71. Táto formulácia je prinajmenšom nejasná vzhľadom na ustanovenia, o výklad ktorých sa žiada.⁵⁶ Napriek tejto nejednoznačnosti sa domnievam, že Súdny dvor môže poskytnúť relevantnú odpoveď na štvrtú otázku, ktorá mu bola položená, vzhľadom na jej výslovné odôvodnenie, ktoré je obsiahnuté v návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Vnútroštátny súd totiž uvádza, že „len v prípade, že zmluva o výhradnom predaji nebude kvalifikovaná ako zmluva o predaji tovaru ani ako zmluva o poskytovaní služieb, bude potrebné určiť sporné plnenie, ktoré je v prejednávacom prípade predmetom podanej žaloby“.⁵⁷ Z týchto úvah vyplýva, že otázka obsahuje chybu v písaní, keďže súd chcel poukázať na prípad, keď by nebolo možné uplatniť nie písmeno a) ani písmeno b) článku 5 bodu 1 nariadenia č. 44/2001, ale v skutočnosti prvú ani druhú zarážku uvedeného písmena b).⁵⁸

72. Keďže Súdny dvor má k dispozícii dostatok informácií na tento účel, otázku možno preformulovať⁵⁹ v tom zmysle, že vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či v prípade, ak by sa – na rozdiel od mnou navrhovanej odpovede – článok 5 bod 1 písm. b) nariadenia č. 44/2001 nevzťahoval na spor vo veci samej, „plnenie, ktoré je predmetom žaloby,“ v zmysle písmena a) toho istého článku 5 bodu 1 bolo plnenie predávajúceho – poskytovateľa oprávnenia na predaj –, alebo plnenie kupujúceho – výhradného predajcu.

73. V tejto súvislosti Corman-Collins tvrdí, že vzhľadom na to, že plnením poskytovateľa oprávnenia na predaj je umožniť výhradnému predajcovi vykonávať jeho právo výhradného predaja na určitom území, žaloba o náhradu škody sa má podať na súde so sídlom na tomto území.⁶⁰

74. Rovnako ako Komisia sa domnievam, že odpoveď na túto otázku treba hľadať v judikatúre Súdneho dvora týkajúcej sa výkladu článku 5 bodu 1 prvej vety Bruselského dohovoru. Pripomínam totiž, že znenie článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001 je úplne zhodné so znením tohto ustanovenia citovaného dohovoru a že sa už rozhodlo, že prvému z týchto ustanovení sa musí v dôsledku toho priznať rovnaký význam ako druhému z nich.⁶¹

75. Z bohatej judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa článku 5 bodu 1 Bruselského dohovoru, z ktorej teda treba naďalej vychádzať, vyplýva napriek ťažkostiam s jeho uplatňovaním, na ktoré sa poukázalo,⁶² súbor kritérií umožňujúcich určiť súd, ktorý má právomoc v zmluvných veciach, ktoré sú relevantné, najmä pokiaľ ide o plnenie, ktoré sa má na tento účel vziať do úvahy, a určenie miesta zmluvného plnenia.

76. Jednou z týchto zásad stanovených judikatúrou je, že pojem „plnenie, ktoré je predmetom žaloby,“ ktorý je uvedený v článku 5 bode 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001, zodpovedá záväzku, ktorý vyplýva z predmetnej zmluvy⁶³ a ktorého nesplnenie namieta žalobca s cieľom odôvodniť svoju žalobu.⁶⁴ Súdny dvor už konkrétne rozhodol, že v prípade, ak je žalobcom výhradný predajca, ktorý si uplatňuje

56 — La Maison du Whisky sa dokonca domnieva, že nie je možné odpovedať na takto položenú otázku z dôvodu, že je založená na viacerých nejasnostiach.

57 — Pozri posledný bod návrhu na začatie prejudiciálneho konania.

58 — Pripomínam, že uvedená prvá a druhá zarážka sa týka „predaja tovaru“ a „poskytnutia služieb“.

59 — Postup spolupráce zakotvený v článku 267 ZFEÚ oprávňuje Súdny dvor, aby preformuloval prejudiciálnu otázku s cieľom poskytnúť vnútroštátnemu súdu odpoveď potrebnú na rozhodnutie vo veci, ktorá mu bola predložená (pozri najmä rozsudok zo 14. októbra 2010, Fuß, C-243/09, Zb. s. I-9849, bod 39).

60 — Belgická vláda sa v rámci svojej odpovede na druhú prejudiciálnu otázku tiež vyslovila v tomto zmysle.

61 — Rozsudky Falco Privatstiftung a Rabitsch (už citovaný, body 48 až 57 a citovaná judikatúra), ako aj Česká spořitelna (už citovaný, body 43 a 44).

62 — Profesor Pocar vo svojej vyššie uvedenej správe o dohovore „Lugano II“ (c. d., bod 44 a nasl.) pripomína neúspešne navrhované možnosti na ich nápravu. Poukazujem na to, že článok 7 bod 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012, o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. EÚ L 351, s. 1), ktorým bolo prijaté prepracované znenie nariadenia č. 44/2001, neukončil mechanizmus so zložitým uplatňovaním, ktorý vyplýva z uvedenej judikatúry.

63 — Podľa môjho názoru môže predmetný záväzok vyplývať buď zo samotnej zmluvy, alebo z účinkov, ktoré s ňou spája rozhodné právo. Pozri s. 1518 už citovaných návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Reischl vo veci De Bloos: „Predmetom konania je hlavný záväzok [poskytovateľa oprávnenia na predaj], aj keď dôsledky porušenia tohto záväzku určí zákon“.

64 — Pozri najmä rozsudky De Bloos (už citovaný, body 9 až 14); z 29. júna 1994, Custom Made Commercial (C-288/92, Zb. s. I-2913, bod 23), ako aj Česká spořitelna (už citovaný, bod 54 a citovaná judikatúra).

nárok na náhradu škody alebo sa domáha zániku zmluvy zavineného druhým účastníkom, uvedený pojem označuje záväzok poskytovateľa oprávnenia na predaj, ktorý zodpovedá zmluvnému právu, na ktorom sú tieto nároky založené.⁶⁵ Prináleží vnútroštátnemu súdu, ktorý rozhoduje spor vo veci samej, a nie Súdnemu dvoru, aby vymedzil presný obsah tohto záväzku.

77. Okrem toho, hoci vnútroštátny súd nekladie takúto otázku, považujem za potrebné – s cieľom poskytnúť mu úplnú odpoveď – pripomenúť mu, že určenie miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby, bolo tiež predmetom viacerých rozsudkov Súdného dvora. Z nich vyplýva, že miesto sporného zmluvného plnenia v zmysle článku 5 bodu 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001 sa má určiť podľa práva, ktorým sa riadi predmetný záväzok podľa kolíznych noriem platných v členskom štáte, v ktorom sídli konajúci súd.⁶⁶

78. Napokon – ako zdôrazňuje Komisia – Súdny dvor spresnil, že ak sa preukáže, že žaloba žalobcu nie je založená na jednom, ale na viacerých záväzkoch vyplývajúcich z tej istej zmluvy a že miesto plnenia všetkých záväzkov podľa rozhodného práva nie je rovnaké, vnútroštátny súd sa musí pri rozhodovaní o vlastnej právomoci riadiť zásadou, že vedľajšia vec nasleduje hlavnú.⁶⁷ V prípade, ak sú uvedené záväzky rovnocenné v tom zmysle, že žiadny z nich nie je hlavný vo vzťahu k ostatným, Súdny dvor rozhodol, že konajúci súd má právomoc rozhodnúť len o časti žaloby týkajúcej sa záväzkov, ktorých miesto plnenia sa nachádza v tuzemsku, a nie tých, ktoré sa majú vykonať v inom členskom štáte.⁶⁸ Prináleží vnútroštátnemu súdu určiť, či v spore, o ktorom rozhoduje, ide o taký prípad.

79. Na záver v prípade, ak Súdny dvor určí, že článok 5 bod 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001 je normou právomoci, ktorá sa uplatňuje na taký prípad, o aký ide v konaní vo veci samej, by podľa môjho názoru bolo potrebné odpovedať na preformulovanú štvrtú prejudiciálnu otázku tak, že „plnenie, ktoré je predmetom žaloby,“ v zmysle uvedeného ustanovenia je zmluvný záväzok poskytovateľa oprávnenia na predaj, ktorého nesplnenie namieta výhradný predajca s cieľom odôvodniť svoju žalobu.

V – Návrh

80. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Tribunal de commerce de Verviers, takto:

1. Článok 2 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach v spojení s článkami 3, 4 a článkom 5 bodom 1 uvedeného nariadenia sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby sa proti žalovanému s bydliskom v inom členskom štáte uplatnila taká vnútroštátna norma právomoci, akou je norma právomoci uvedená v článku 4 ods. 1 zákona z 27. júla 1961 o jednostrannom ukončení zmlúv o výhradnom predaji na dobu neurčitú (loi du 27 juillet 1961 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente exclusive à durée indéterminée), zmeneného a doplneného zákonom z 13. apríla 1971 o jednostrannom ukončení zmlúv o výhradnom predaji (loi du 13 avril 1971 relative à la résiliation unilatérale des concessions de vente), ktorá stanovuje

65 — Rozsudok De Bloos (už citovaný, body 14 a 15); pripomínam, že Súdny dvor v tejto veci tiež rozhodoval na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného belgickým súdom v rámci sporu týkajúceho sa zmluvy o výhradnom predaji.

66 — Rozsudky Custom Made Commercial (už citovaný, bod 26); z 5. októbra 1999, Leathertex (C-420/97, Zb. s. I-6747, bod 33), ako aj Česká spořitelna (už citovaný, bod 54 a citovaná judikatúra).

67 — V bode 19 rozsudku z 15. januára 1987, Shenavai (266/85, Zb. s. 239), sa ďalej uvádza, že „inak povedané, hlavný záväzok spomedzi viacerých predmetných záväzkov určí jeho právomoc“.

68 — Rozsudok Leathertex (už citovaný, body 39 až 42). V tejto veci týkajúcej sa ukončenia zmluvy o obchodnom zastúpení sa belgický súd na základe judikatúry Súdného dvora domnieval, že záväzok zaplatiť odstupné sa má vykonať v Belgicku, zatiaľ čo záväzok platiť provízie sa má vykonať v Taliansku.

právomoc belgických súdov, pokiaľ výhradný predajca so sídlom na území Belgicka žaluje poskytovateľa oprávnenia na predaj z dôvodu ukončenia ich zmluvy o výhradnom predaji, ktorej účinky nastávajú na celom alebo na časti tohto územia, nezávisle od miesta sídla žalovaného.

2. Článok 5 bod 1 písm. b) druhá zarážka nariadenia č. 44/2001 týkajúci sa právomoci v zmluvných veciach na poskytovanie služieb sa má uplatniť na účely určenia súdu, ktorý má právomoc rozhodnúť o žalobe, ktorou žalobca so sídlom v jednom členskom štáte uplatňuje vo vzťahu k žalovanému so sídlom v inom členskom štáte práva vyplývajúce zo zmluvy o výhradnom predaji, čo si vyžaduje, aby zmluva, ktorou sú účastníci viazaní, skutočne obsahovala osobitné zmluvné záväzky týkajúce sa distribúcie tovaru, ktorý predáva poskytovateľ oprávnenia na predaj, výhradným predajcom.
3. Subsidiárne, ak je článok 5 bod 1 písm. a) nariadenia č. 44/2001 uplatniteľný za takých okolností, o aké ide v konaní vo veci samej, keď kupujúci – výhradný predajca – žaluje predávajúceho – poskytovateľa oprávnenia na predaj – z dôvodu ukončenia ich zmluvných vzťahov, plnením, ktoré je predmetom žaloby v zmysle uvedeného ustanovenia, je záväzok predávajúceho – poskytovateľa oprávnenia na predaj –, ktorý vyplýva z predmetnej zmluvy a ktorého nesplnenie sa uvádza na odôvodnenie žaloby žalobcu.